

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ VI

Γ' ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Θέμα: Εικαστικές - Αισθητικές παρεμβάσεις στο Δημόσιο χώρο

Γλυπτικές – Αρχιτεκτονικές αισθητικές παρεμβάσεις στον Δημόσιο χώρο.

Εισαγωγή

...μα είναι δουλειά αυτή, Κύριε? – ο γλύπτης – Γλυπτική – η σχέση της με τον Χώρος – Δημόσιος χώρος – η Τέχνη στον Δημόσιο χώρο – Διαγωνισμοί - η σχέση του θεατή – Μνημεία, μνήμες και βανδαλισμοί – Γλυπτικές συνθέσεις – Χώρος και Αισθητική-ποιος ο ρόλος της Τέχνης ως Δημόσιο Θέμα? – μπορεί ένα γλυπτικό έργο να συνδεθεί Αρμονικά με το Περιβάλλον του - πως συμμετέχει ο Αρχιτέκτονας σε αυτές τις συνεργείες? - Άσκηση εργασίας.

Μάθημα 1ο – Τρίτη 2/3/2021 ώρα: 16.00 – 20.00 Μάθημα με τηλεδιάσκεψη (..θεσπ. αποσταλεί σύνδεσμος Τάσης για την συμμετοχή σας)

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΣΤ 2020-21
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ-ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
PUBLIC ART
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

3^ο τμήμα

Υπ.Καθηγητής

Τάκης Κοζόκος – γλύπτης

email takiskozokos@gmail.com

web www.takiskozokos.gr

Το blog του μαθήματος υπάρχει στην διεύθυνση:

<http://www.blogeikastika.gr>

1^η Σημειώσεις Μαθήματος 2021-22

Αισθητική - Γλυπτική παρέμβαση σε Δημόσιο χώρο.

...λίγα λόγια για το μάθημα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση και η μελέτη σε ζητήματα τα οποία αφορούν τις εικαστικές παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο, μόνιμες ή εφήμερες και την σχέση τους με την Αρχιτεκτονική σύνθεση.

Μέσα από την ιστορική έρευνα αλλά και την δημιουργική προσέγγιση της Τέχνης θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε έννοιες όπως ο Δημόσιος χώρος, η Δημόσια Τέχνη, η Γλυπτική και η Αρχιτεκτονική συνεργασία στον Δημόσιο Χώρο.

Το κάθε μάθημα είναι θεματικά αυτοτελές και όλα τα μαθήματα αποτελούν ενότητα σε συνέχεια. Κάθε μάθημα είναι 4ωρο και περιλαμβάνει: διαλέξεις από τον διδάσκοντα και παρουσιάσεις θεμάτων με χρήση οπτικοακουστικού υλικού, παρουσίαση και διόρθωση εργασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη, διαλέξεις από προσκεκλημένους ομιλητές, συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

ΤΡΟΠΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ/ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Αξιολογείται η συμμετοχή και η πρόοδος κάθε φοιτητή και η ποιότητα του συνολικού έργου που έχει παράξει κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (εργαστηριακές ασκήσεις και παρουσιάσεις, ημερολόγιο-οπτικό σημειωματάριο εργασιών – sketchbook).

Η αισθητική αρτιότητα και ο τρόπος παρουσίασης όλου του υλικού των ασκήσεων θα λαμβάνεται οπωσδήποτε υπ' όψιν στην αξιολόγηση της εργασίας.

Περισσότερες πληροφορίες για το μάθημα υπάρχουν στο blog του μαθήματος : <http://www.blogeikastika.gr>

Εισαγωγή

– Δημόσιος χώρος – η Τέχνη στον Δημόσιο χώρο – Διαγωνισμοί - Ατομικό και Συλλογικό (έννοιες) - Προσωπικός χώρος – το Σώμα μας - Ιδιωτικός χώρος - Οίκος (... η εξώπορτες στην αρχαία Αθήνας άνοιγαν προς τα έξω. Πausανίας.) - Δημόσιος χώρος - ? Η πόλις?...είναι Δημόσιοι χώροι & ιδιωτικοί... - Η μετάβαση (στην αρχιτεκτονική.) Μέσα – Ενδιάμεσα – Έξω ...Κωνσταντινίδης - Η έννοια του « πολίτη». Ο άνθρωπος της πόλης. - ο πολίτης ως συν – μέτοχος στον Δημόσιο χώρο – ο χρήστης του δημόσιου χώρου – Ο Δημ. Χώρος ως χώρος θεάματος – (Περφόρμανς– Γκράφιτι - εφήμερες Εγκαταστάσεις κλπ.) – Η Πόλις ως Σκηνή – Αισθητικές παρεμβάσεις – Γλυπτικές παρεμβάσεις

Τα εφήμερα και τα μνημειώδη – ο ρόλος του θεατή, χρήση του Δημόσιου χώρου — Μνημεία, μνήμες και βανδαλισμοί – Τι προσπαθεί η τέχνη? – η Αισθητική ως επιμόρφωση - μήνυμα – επικοινωνία - Συλλογική συνείδηση – Συλλογική μνήμη – Συλλογικό φαντασιακό.

Αυτά είναι μερικά από τα θέματα που θα μας απασχολήσουν στο 6^ο Εξάμηνο των μαθημάτων μας και αφορούν την σχέση μας με τον Δημόσιο χώρο, την Αισθητική και την τέχνη της Γλυπτικής στον Δημ. Χώρο.

Παράλληλα θα διαλέξουμε κάποιον Δημ. Χώρο της πόλης και θα συνεργαστούμε προκειμένου να παρουσιάσουμε μια γλυπτική πρόταση (ιδέα) και μαζί την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.

Για τις ανάγκες της Άσκησης θα χωριστούμε πρώτα σε Ομάδες 2 έως 3 ατόμων

Η κάθε Ομάδα θα διαλέξει τον χώρο εργασίας της και θα συλλέξει στοιχεία Ανάλυσης του χώρου και σχηματοποίησης μιας πρώτης ιδέας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Εργασίες 6^{ου} εξαμήνου

Άσκηση Ατομικής Εργασίας σε συνεργασία με τον διδάσκοντα

A. Πρόταση μιας εικαστικής / γλυπτικής παρέμβασης και διαμόρφωση περιβάλλοντος σε Δημόσιο χώρο.

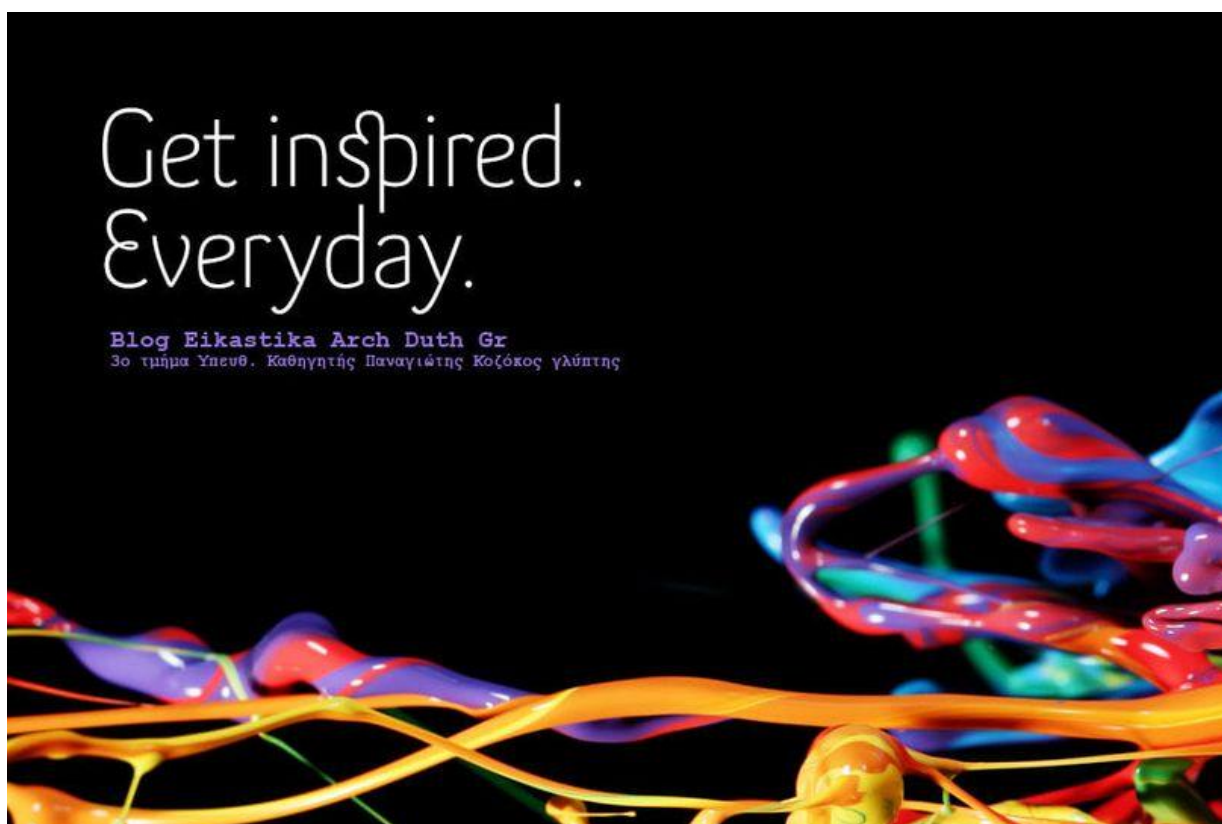
Πινακίδα 1^η Ανάλυση χώρου

Πινακίδα 2^η Τεκμηρίωση ιδέας

Πινακίδα 3^η Τελική Πρόταση

B. Σύνταξη γραπτής εργασίας (300 λέξεις) με το θέμα της παρέμβασής σας.

Όλες οι εργασίες παραδίδονται σε ψηφιακή μορφή.

Το μάθημα είναι κατά βάση εργαστηριακό.

Οι σημειώσεις δίνονται για την ενθάρρυνση σας για περισσότερη έρευνα.

Αρκούν τρία πράγματα για να ξαναζωντανέψει ο δρόμος

Love Sculpture – Manhattan NY 2006

Σύμφωνα με μια σειρά κοινωνικών και αρχιτεκτονικών μελετών αλλά και βάσει αστικών παρεμβάσεων που έλαβαν χώρα στην Αμερική και τον ευρωπαϊκό βορά, αρκούν τρία πράγματα για να ξαναζωντανέψει ο δρόμος:

- η ανάπτυξη ενός αισθήματος ασφάλειας,
 - η ύπαρξη και εξυπηρέτηση κάποιας σκοπιμότητας
 - και η παρουσία ενός καλαίσθητου περιβάλλοντος με κατάλληλες ποιότητες.
-

Jeppe Hein: **Please Touch the Art**

<https://vimeo.com/139982774>

«Art is not made for anybody and is,
at the same time, for everybody»

Piet Mondrian, 1930

Γλυπτά Αρχιτεκτονικά Τοπία

Γλυπτικές συνθέσεις – Χώρος και Αισθητική-ποιος ο ρόλος της Τέχνης ως Δημόσιο Θέαμα?

-μπορεί ένα γλυπτικό έργο να συνδεθεί Αρμονικά με το Περιβάλλον του?

Nella Gollanda Sculpted Theater of Aixoni

<https://vimeo.com/216361558>

Νέλλα Γκόλαντα

«Η άρση του αδιάφορου και ο εξανθρωπισμός του δημόσιου χώρου στις σύγχρονες
μεγαλουπόλεις,
συγκροτούν τον βασικό προσανατολισμό των επεμβάσεων από το 1970 έως σήμερα.»

Η Νέλλα Γκόλαντα, εικαστικός, σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών Χαρακτική και την τέχνη του Ψηφιδωτού. Το 1973 έλαβε μέρος στην BIENNALE του Sao Paolo με τα ΚΤΙΣΤΑ ΓΛΥΠΤΑ της που είχαν τον γενικό τίτλο «Προτάσεις για εξανθρωπισμό του περιβάλλοντος χώρου», έργα από την ατομική της έκθεση στην Γκαλερί Ωρα. Αυτά τα έργα αποτέλεσαν και τη γέφυρα στο πέρασμα της στις τρεις διαστάσεις και στο δομημένο χώρο. Πρώτο γλυπτό αρχιτεκτονικό έργο της είναι το σπίτι της ΑΝΩ ΒΟΥΛΑΣ (1973-74). Ακολούθησαν τα σπίτια του ΚΑΛΑΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ 1975-76, και ο οικισμός των 6 ΣΠΗΤΙΩΝ στη ΝΙΚΑΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ

Έργα

- Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΦΛΟΙΣΒΟΥ (1976 – 1982) και η προέκτασή της προς τη θάλασσα η ΓΛΥΠΤΗ ΠΡΟΚΥΜΑΙΑ ΦΛΟΙΣΒΟΥ στο Παλαιό Φάληρο (1984 –1986),
- το ΓΛΥΠΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΙΞΩΝΗ στην Γλυφάδα, αποκατάσταση τοπίου στο μη ενεργό λατομείο Αιξωνής του Δήμου Γλυφάδας (1984 – 1992),
- οι δύο ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ της Λάρισας: η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (1993 – 1996) και η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ - Σάπκα (1996 – 1998),
- ο ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΣ – ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ – ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ μήκος τριών χιλιομέτρων (1992 – 1995),
 - ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ στο Άλσος Βεικου (1993),
 - Διαμόρφωση του Υπαιθριου Χώρου του ΝΕΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ (2005 – 2006) (1ο βραβείο Πανελληνίου Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού για το Δημαρχείο του Π. Φαλήρου)
- ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ : Συνόδεση με τις Κεντρικές Πλατείες του Περιβάλλοντος χώρου του ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ της πόλης της Λάρισας (2006).

Από τα Χαρακτικά στα Κατοικημένα Γλυπτά Τοπία

Γλυπτά σε μεγάλες πόλεις

«Δεν είμαι απολύτως σίγουρος ότι ο δημόσιος χώρος χρειάζεται τη τέχνη.
Όμως, η τέχνη χρειάζεται το δημόσιο χώρο.

Pierre Sauvageot – Δίκτυο IN SITU
(ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την τέχνη στο δημόσιο χώρο – Μασσαλία)

ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Δημόσια Ζωή, Δημόσιος Χώρος, Δημόσια Τέχνη

NEON σε συνεργασία με την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, στο Μουσείο
Μπενάκη - Αθήνα 2014

<https://vimeo.com/92603737>

«Πιστεύω στη σύγχρονη τέχνη γιατί απευθύνεται όχι σε θεατές – θαυμαστές, αλλά σε πολίτες: το εικαστικό μέσο προκαλεί μια αισθητική έκπληξη και αρθρώνει κριτικό λόγο, προκαλεί σε αφύπνιση, σε συνειδητοποίηση, ή ακόμα και σε αντίδραση. Αυτή η αμφίπλευρη δυναμική συνιστά κατά κάποιον τρόπο ένα εγχείρημα εκδημοκρατισμού της κοινωνίας. Η δημόσια τέχνη εκτίθεται στο δημόσιο χώρο όχι ως μνημείο, αλλά σαν οργανικό στοιχείο της καθημερινότητας, σαν μέσο αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος. Θεωρώ ότι η δημόσια τέχνη αποτελεί μια πολιτική πράξη γιατί ενεργοποιεί το κοινό σε μια νέα μορφή επικοινωνίας και συμμετοχής, γιατί εμπλουτίζει την καθημερινότητα με την αισθητική εμπειρία και διαμορφώνει μια νέα σχέση με το καθημερινό περιβάλλον, καθιστώντας την τέχνη μέσο εκπαιδευτικής διαδικασίας, γιατί σπάει τη σιωπή του δημόσιου κενού και προκαλεί το διάλογο ή και την αντιπαράθεση. Η δημόσια τέχνη αποτελεί για μας πολιτική δέσμευση ενάντια στην εξατομίκευση, την περιχαράκωση, τον κοινωνικό αποκλεισμό».

Δημήτρης Δασκαλόπουλος - ΝΕΟΝ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ – 2014

Για πρώτη φορά σύγχρονη τέχνη στην αρχαία Δήλο

Πρεμιέρα για τα μοναδικά γλυπτά του Άντονι Γκόρμλι

Πηγή: www.lifo.gr

<https://www.lifo.gr/now/culture/235943/gia-proti-fora-sygxroni-texni-stin-archaia-dilo-premiera-gia-ta-monadika-glypta-toy-antoni-gkormli>

sculptor Antony Gormley

Legendary sculptor Antony Gormley riffs on space and the human form. His works explore the interior space we feel within our own bodies -- and the exterior space we feel around us, knowing that we are just dots in space and time.

– Γλυπτική – η σχέση της με τον Χώρο ...

ο γλύπτης Antony Gormley στο TED

(με Ελλ. Υπότιλους)

https://www.ted.com/talks/antony_gormley_sculpted_space_within_and_without#t-63625

... και εδώ το έργο του - Matrix III

How it was made: Antony Gormley's Matrix III

https://www.youtube.com/watch?v=2tqF2jNv2zM&ab_channel=RoyalAcademyofArts&fbclid=IwAR3n0qwj-drvUubm3s5k_1kbVTxY0I-DNaQGn-el-QezYoN9SSqTLRq890

Τέχνη και δημόσιος χώρος στην Ελλάδα, ένα ανεξερεύνητο πεδίο

Το γλυπτό Phylax του Κωστή Γεωργίου, που είχε στηθεί στο Παλαιό Φάληρο, «κατέβασε» με το έτσι θέλω ομάδα κουκουλοφόρων.

Η δημόσια τέχνη είναι μια έννοια που βρίσκεται σε διαρκή αναθεώρηση, ακολουθώντας τις εξελίξεις και τις μεταμορφώσεις των δημόσιων χώρων της σύγχρονης μεγαλούπολης.

Παρότι στην Αθήνα την τελευταία δεκαετία επικρατεί μια τάση προς τις σύγχρονες μορφές δημόσιας τέχνης, η σχέση της τέχνης με τον δημόσιο χώρο είναι, ακόμα, ένα ανεξερεύνητο πεδίο.

Απέχοντας πολύ από τα παραδείγματα των ανεπτυγμένων μεγαλουπόλεων, η σύγχρονη δημόσια τέχνη στον ελλαδικό χώρο βρίσκεται σε εμβρυακό επίπεδο από τη στιγμή που δεν πλαισιώνεται από ένα ιδεολογικό και θεσμικό υπόβαθρο που θα την αναγνωρίζει ως βασικό παράγοντα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Το στοιχείο που θέτει η νομοθεσία του 1% (Ν.2557/1997) είναι να ενεργοποιήσει όχι μόνο τις καλλιτεχνικές δυνάμεις της χώρας μας μέσα από την ώσμωση διαφορετικών ιδεών και μέσων, αλλά να ωθήσει στη σύμπραξη των καλλιτεχνών και των ιδρυμάτων της τέχνης με τους αρχιτέκτονες, τους χωροτάκτες, τους αναπτυξιακούς φορείς και τους παράγοντες της τοπικής και περιφερειακής

αυτοδιοίκησης. Σε ένα γενικότερο πλαίσιο, όλους όσους εμπλέκονται με τη δημόσια σφαίρα, που θα ενισχύσει τους δεσμούς της τέχνης με την κοινωνία στην εποχή των συνεχών αλλαγών και των πολιτισμικών προκλήσεων που βιώνουμε στη χώρα μας.

Public Art at MIT

<https://www.youtube.com/watch?v=fiThFp2HA6o>

PUBLIC ART FUND

https://www.publicartfund.org/videos_etc/

TOP TOWER

https://www.youtube.com/watch?time_continue=24&v=GI3mQH_jLvQ&feature=emb_logo

Γιώργος Ζογγολόπουλος: Το Όραμα μιας Δημόσιας Γλυπτικής

<https://www.youtube.com/watch?v=7JLWP8u0Fik>

Συζητώντας για τα δημόσια γλυπτά του Γιώργου Ζογγολόπουλου

<https://www.youtube.com/watch?v=o7iYa23PYLw>

Νεοελληνική γλυπτική "Από το μεσοπόλεμο στον 21ο αιώνα"

<http://www.edutv.gr/index.php/gliptiki/neoelliniki-glyptiki-apo-to-mesopolemo-ston-21o-aioua>

Links

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΑΣΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

<http://ikee.lib.auth.gr/record/279293/files/GRI-2015-15430.pdf>

Έργα τέχνης μεγάλης κλίμακας

στον αστικό και φυσικό χώρο:

από τη δεκαετία του '60 έως τον 21ο αιώνα

Συγγραφέας Πολυχρονάτου, Ελένη

<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/15338>

<http://www.cityartsydney.com.au/artwork/>

<http://www.associationforpublicart.org/artwork/clothespin/>

https://www.artspace.com/magazine/art_101/book_report/phaidon-art-place-storm-king-and-opus-40-53644

https://www.publicartfund.org/videos_etc

Video επιλογές

Ταινίες.

Ντοκιμαντέρ:

Προτάσεις για videos σχετικά με το θέμα.

11 ντοκιμαντέρ για την αρχιτεκτονική και το design που μπορείς να δεις online

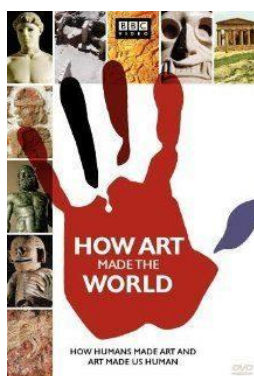
https://www.lifo.gr/articles/cinema_articles/275272/11-ntokimanter-gia-tin-arxitektoniki-kai-to-design-poy-mporeis-na-deis-online

Συμπόσιο Δήμου Διονύσου. 2004

« από μάρμαρο και φως»

https://takiskozokos.gr/art_videos/#group

με την συμμετοχή του γλύπτη Τάκη Κοζόκου.

Πως η Τέχνη έπλασε τον κόσμο.

<http://gym-mous-athin.att.sch.gr/Joomla/index.php/ekp-yliko/eikastika/415-pos-i-texni-eplase-ton-kosmo>

(...για όσους δεν έχουν δει ακόμα την σειρά αυτή.)

Βιβλιογραφία.

Προτάσεις για βιβλία σχετικά με το θέμα.

- Η Τέχνη και ο Χώρος, Μάρτιν Χάιντεγκερ (Martin Heidegger), Εκδόσεις Ίνδικτος
- Πολυχρονάτου Ε., Έργα Τέχνης Μεγάλης Κλίμακας στον Αστικό και Φυσικό Χώρο απο τη δεκαετία του '60 εως και τον 21ο αιώνα, εκδ. Γ.Ι. Βασιλόπουλος, 2012
- Greenberg Clement, «Τέχνη και πολιτισμός», μετάφραση Νίκος Δασκαλοθανάσης, εκδ. ΝΕΦΕΛΗ 2007
- Μαρτινίδης Πέτρος, «Μεσιτίες του ορατού», εκδ. ΝΕΦΕΛΗ 1997
- Arnheim Rudolf, «Η δυναμική της αρχιτεκτονικής μορφής», μετάφραση Ιάκωβος Ποταμιάνος

- George Simmel, Πόλη και Ψυχή, μτφρ. Γ. Λυκιαρδόπουλος, Έρασμος, 1993
- Η μεταμόρφωση του κοινότοπου. Μια φιλοσοφική θεώρηση της τέχνης. Arthur Danto. Εκδόσεις Μεταίχμιο, επιστήμες, Αθήνα 2004
- Σταυρίδης Στ., Από την πόλη οθόνη στην πόλη σκηνή, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2002

News

στο Dubai μόλις άνοιξε το «Μουσείο του Μέλλοντος»

<https://www.lifo.gr/culture/design/einai-moyseio-toy-mellontos-sto-ntoympai-oraiotero-toy-kosmoy>

Εργαστήριο φυσικής δόμησης στο Νεσωνα

24 με 27 Μαρτίου.

<https://www.cob.gr/component/content/article/102-natural-building-workshop/programmed-workshops/227-ergastirio-fysikis-domisis2.html?Itemid=437>

“Do remember they can’t cancel the spring.”
David Hockney

μα πάντα ενδιαφέρουσα επίσκεψη στο ...

<http://www.ted.com/topics/architecture>

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του
διδάσκοντα.- email: takiskozokos@gmail.com